

Täysistunto

Torstai 7.10.2021 klo 15.59—19.15

2.1. Suullinen kysymys EU:n elpymispaketista (Jani Mäkelä ps)

Suullinen kysymys SKT 168/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.00 **Jani Mäkelä ps:** [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Painakaa nappia puolitoista sekuntia.

Nyt toimii mikki. — Arvoisa puhemies! EU-komission puheenjohtaja von der Leyen kävi kiittämässä suomalaisia kuuliaisuudesta EU-velkapaketin maksumiehinä. Median mukaan hänen ja pääministeri Marinin henkilökemiat toimivat. Ihmehän se olisikin, jos kemiat eivät toimisi yli 4 miljardilla veronmaksajien rahaa. Komissio toteaa virallisessa tiedotteessaan, että ”2,1 miljardia euroa tukea, jota ei tarvitse maksaa takaisin”. Suomalainen veronmaksaja kylläkin on ottanut 6,6 miljardia velkaa tuohon pakettiin, ja se pitää maksaa takaisin sentilleen. Ymmärrätekö te, mitä me voisimme tehdä yli 4,5 miljardilla, mikä tässä tulee takkiin? Samaan aikaan yritätte nipistää poliisilta kymmeniä miljoonia ja joudutte perääntymään siitä nolosti. Euroopassa asiansa huonosti hoitaville maille lähetätte tuhansia miljoonia. Kysynkin pääministeriltä: Jos tulee uusia paketteja, aikooko hallitus suostua niihin? Viime keväänä luvattiin, että tämä elpymispaketti on ainutkertainen. Mitä sanotte, jos tulee uusia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.01 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä elpymisväline on ainutkertainen, poikkeuksellinen väline, koronakriisin myötä käyttöön otettava, jolla uudistamme eurooppalaisia talouksiamme ja talouden rakenteitamme. Iso osa tästä elpymisvälineestä, niin Suomessa kuin muualla Euroopassa, tullaan käyttämään tietenkin puhtaampiin teknologioihin, siihen, että meidän yhteiskuntamme muuttuvat ilmastollisesti kestävämmiksi, digitalisaatioon, siihen, että meidän yhteiskuntamme uudistetaan digitaalisemmiksi. Tätä kautta vahvistetaan paitsi suomalaista myös yhteistä eurooppalaista kilpailukykyä. On ensiarvoisen tärkeää, että selviämme koronakriisistä ja satsaamme vahvasti talouksiemme uudistumiseen tulevaisuuden kannalta keskeisillä osilla.

Mitä tulee poliisin määrärahoihin, niin tässä edustajan kysymyksessä oli asiavirhe. Hallitushan ei ole suinkaan nipistänyt talousarvioesityksessään poliisien rahoituksesta itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

asiassa verrattuna tähän vuoteen. Alkuperäisessä talousarvioesityksessään poliisien määräraha olisi kasvanut, [Puhemies koputtaa] ja nyt lisätalousarvion myötä ohjaamme vielä lisää rahoitusta poliisille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.02 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime keväänä valtiovarainministeriö vakuutti meille, että Suomen osuus elpymisvälineestä on 2,7 miljardia euroa ja maksaisimme sinne 6,6 miljardia euroa sisään. Nyt komissio ja hallitus yhdessä hehkuttavat, että tulossa olisikin vain 2,1 miljardia eli 600 miljoonaa vähemmän. Kuinka tässä nyt näin kävi? Puhuttiinko eduskunnalle muunneltua totuutta?

Edellisellä kyselytunnilla valtiovarainministeri Saarikko myönsi, että paketti perustuu yhteisvelkaan. Yhteisvelkaa ei kuitenkaan EU:ssa pitänyt voida ottaa. Eurooppaministeri Tuppuraisen mielestä se ei kerta kaikkiaan käy, ja entisen pääministeri Sipilän mielestä yhteisvelasta pitäisi järjestää kansanäänestys. Kuitenkin näin näyttää käyneen, eikä kansanäänestystä kuulu missään. Kysynkin nyt hallitukselta: Onko EU ottanut yhteisvelkaa, kyllä vai ei, ja jos on, miten Suomi on voinut suostua sellaiseen, minkä EU:n säännöt kieltävät ja mitä päähallituspuolueiden vaikuttajat ovat sanoneet mahdottomaksi? Ja mihin katosi viime keväästä 600 miljoonaa suomalaisten rahaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.03 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, otamme yhdessä lainaa, jonka satsaamme esimerkiksi näihin investointeihin, joita edellisessä puheenvuorossani kuvasin, mutta me emme ole yhteisvastuullisesti vastuussa kaikesta tästä velasta. Itse asiassa Suomen ansiosta ja Suomen toiminnan johdosta me olemme neuvotelleet tähän tarkkarajaisuuden ja myös sen, että kullakin jäsenmaalla on vastuu vain siitä omasta osuudestaan tämän kokonaisen velan osalta. [Ville Tavion välihuuto] Nämä ovat olleet muun muassa perustuslakivaliokunnan meille asettamia tarkkoja ehtoja, ja näitä me olemme edustaneet 2020, kun tätä isoa kokonaisratkaisua on neuvoteltu. Eli Suomikin on vastuussa siitä omasta osuudestaan tässä kokonaisuudessa. Emme ole yhteisvastuullisesti vastuussa ikään kuin koko tästä lainamäärästä, vaan jokainen jäsenvaltio vastaa omalta osaltansa. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tavio, olkaa hyvä.

16.04 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tuo pääministerin lausuma on kyllä aikamoista puppua. [Välihuutoja] Jos Italia tai Kreikka joutuisi ajautumaan maksukyvyttömyyteen, niin kuka niiden velat sitten maksaa, joulupukkiko? Jonkunhan ne velat on maksettava. Eli kyllä Suomella on vastuunsa, myös euron kautta muilla euromailla on vastuu, ja niiden aikaisempien tukipakettien osalta on vastuu.

Mutta nyt kun tätä rahaa jaetaan näin autuaasti ja oikein Euroopan komission puheenjohtaja ilmoittaa meille, nöyrille alamaishilleen, että ei tarvitse edes maksaa takaisin, niin tahdon kysyä hallitukselta aika helpon kysymyksen. Me on luettu, mihin ne kaikki, Italia ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

Kreikka ja Espanja, nämä maat, jotka suomalaisten veronmaksajien rahaa tässä paketissa saivat, sitä käyttävät: ne käyttävät sitä oman kansansa ostovoiman parantamiseen, ne laskevat veroja. Nyt ollaan luettu, että Kreikka antaa 150 miljoonaa tukea sähkön hintoihin kuluttajille ja Italia on antamassa jopa miljardin. Kysymys: 7 miljardia euroa [Puhemies koputtaa] veronmaksajien rahaa — paljonko meni Suomessa pienituloisille ja eläkeläisille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, eduskunnan on tietenkin mahdollista käydä budjettikeskustelua, ja kun me katsomme ensi vuoden talousarviota, niin me itse asiassa näemme, että vaikkapa sosiaali- ja terveydenhuoltoon, koulutukseen, sosiaalietuuksiin menee huomattavasti enemmän rahaa kuin on tässä kuvattu osuus.

Mutta mitä tulee sitten tähän pakettiin, niin asia ei ole aivan kuten edustaja Tavio tässä kuvasi, vaan kyllä, me olemme vastuussa siitä omasta osuudestamme, kuten aikaisemmin kerroin. Mikäli sitten tulisi sellainen tilanne, että jokin jäsenmaa ajautuisi tilanteeseen, että se ei pystyisi omaa osuuttansa hoitamaan, niin siinä tilanteessa realistinen näkymä on se, että tästä asiasta käytäisiin EU:n parissa keskustelua, neuvotteluja. Mutta sanoisin näin, että me olisimme paljon vaikeammassa tilanteessa kuin vain siinä, jos tällainen tilanne tulisi eteen. Se vaatisi todennäköisesti uutta neuvottelua, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] tämän asian perkaamista yhdessä. Mutta me olemme toteuttaneet niitä perustuslakivaliokunnan huomioita, joita meille on annettu, [Puhemies koputtaa] niitä edustaneet neuvotteluissa.

Mitä tulee tähän edustaja Mäkelän aikaisempaan... [Perussuomalaisten ryhmästä: Et vastannut kysymykseen!] Pahoittelut, [Puhemies: Aika!] en siihen äsken ehtinyt vastata...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ettekä nytkään. [Naurua]

...mutta ehkä myöhemmin... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko.

16.07 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi tämä kestää koko tunnin ja voimme täydentää vastauksiamme.

Haluan jatkaa tästä pääministerin vastauksesta edustajan kysymyksen ikään kuin toiseen osaan, huomioihinne siitä, mihin muut maat käyttävät tätä rahaa, ja se on sinänsä aivan perusteltua ja tärkeää keskustelua. Siksi haluan tuoda esiin tavan, jolla nämä kunkin maan, mukaan lukien Suomen, suunnitelmat rahankäytöstä käsitellään. Ne ruoditaan erittäin tarkkaan läpi. Myöskin Suomessa me käymme läpi valtiovarainministeriön virkakunnan johdolla joka ikisen maan suunnitelman. Ja joka ikisen maan suunnitelma erikseen myös hyväksytään. Aivan kuten nyt tässä Suomen tapauksessa, komissio esittää näkemyksensä ja valtiovarainministereiden EU-yhteiskokous tuon sitten ratkoo. Kaikki suunnitelmat on arvioitu. Tähän asti kaikkien maiden suunnitelmat on myös hyväksytty. Ja erittäin iso osa paineesta tulee myös meidän osaltamme siihen, että ne suunnitelmat myös toimeen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

pannaan hyvin. Mutta on aivan oikeutettua kysyä, mihin muut maat rahansa kohdentavat, ja tähän kohdistuu [Puhemies koputtaa] myös tarkka seuranta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

16.08 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi saa nyt tästä 2,1 miljardia mutta budjettikausilla sitten maksaa yli kolminkertaisesti tämän saman rahan. Mutta jos ajatellaan tätä talouskehitystä Euroopassa ja koko sitä keskustelua, niin nythän ollaan lieventämässä nimenomaan finanssipolitiikan sääntöjä Euroopassa, alijäämäsääntöjä ja sitten velkaosuussääntöjä. Tämähän on tietysti Suomelle huono juttu, koska jo ihan arkijärjelläkin pystyy päättelemään ja ennustamaan sen, että nimenomaan halu ja oikeastaan vaatimuksetkin tulonsiirroille ja uusille yhteisvastuulle tulevat todennäköisesti vain kasvaamaan. Nyt kysyisin ministeriltä: näettekö tämän kehityssuunnan huonona, ja mikä teidän kantanne itse asiassa on näihin Euroopan finanssipolitiikan löysentämisiin, mistä nyt puhutaan paljon?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, olkaa hyvä.

16.09 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri varmasti tähän kysymykseen täydentää.

Mutta nyt siihen edustaja Mäkelän aiemmin esittämän kysymyksen ensimmäiseen osaan, koska mielestäni se ansaitsee vastauksen. Kyse oli siis siitä, minkä takia tämä arvio on muuttunut siitä, mikä tämä Suomen saanto-osuus on. No, sehän johtuu tietenkin siitä, kuten eduskuntakin on halunnut, että osa tästä rahoituksesta tulee talouskehityksen seurauksena vuosilta 2020—21 eli tästä koronan aiheuttamasta taloudellisesta kuopasta. Osa tästä rahoituksesta arvioidaan tämän kehityksen kautta. Toinen osa tästä rahoituksesta on arvioitu ennen koronakriisiä olleen talous- ja työllisyyskehityksen kautta, ja eduskuntakin on halunnut ja itse asiassa perussuomalaisen puolue on halunnut, että vieläkin isompi osa olisi pitänyt arvioida nimenomaan koronakriisin ja sen jälkeen olevan talouskehityksen osalta. Tämä vaikuttaa siihen lopulliseen summaan, minkä Suomi tulee saamaan. Itse asiassa tämä arviointi on vielä kesken, eli me emme tiedä vielä tälläkään hetkellä tarkalleen, mikä se Suomen osuus tulee olemaan, vaan se selviää vasta siinä vaiheessa, [Puhemies koputtaa] kun näemme, miten talous on näinä vuosina kehittynyt.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.10 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kokonaisarvio, kuten pääministeri hyvin totesi, tehdään todennäköisesti ensi kesänä siitä lopullisesta summasta talouskehityksen nojalla.

Kysymys koski myös ikään kuin sitä, mitä Euroopassa on koronakriisin jälkeen, minkälaiseen taloudelliseen maisemaan haluamme Eurooppaa viedä. No, ensinnäkin on hyvä todeta, että Eurooppa on ahtaassa raossa kehittyvän Kiinan ja Yhdysvaltojen rinnalla. Meidän pitää maanosana pärjätä ja Suomen osana sitä, miettiä Suomelle ne erityisvastuut, missä me olemme erityisen hyviä. Mutta sitten myös EU:ssa tarvitaan talouden säännöstöä. Se säännöstö, ikään kuin reunaehdot sille, on ollut hyllyllä korona-aikana, ja nyt palautuu keskustelu siitä, kun vuoden 22 päättyessä tämä poikkeusaika loppuu, millaisina ne säännöt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

palaavat. Ja Suomen kanta EU-selonteonkin nojalla on se, että säännösten perusrakennetta, perussopimuksien muuttamista, Suomi ei kannata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

16.11 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä eduskunnassa me yhdessä olemme päättäneet edellyttää, että elpymisväline pidetään poikkeuksellisen ja kertaluonteisena, sellaisena kuin sen näimme, ja että Suomi edellyttää jokaisen jäsenmaan vastuuta omista veloistaan siten, että se luottomarkkinoilla määräytyvä riskilisa ylläpitää kurinalaisuutta ja riskien vähentämistä kussakin jäsenmaassa. Nyt kysyn pääministeriltä: Miten te varmistatte, että nämä eduskunnan ”eduskunta edellyttää” -muodossa hyväksymät ponnet todella toteutuvat? Millä taktiikalla lobbaamme, että Euroopassa saadaan aikaan tilanne, jossa yksittäinen jäsenmaa voidaan asettaa maksukyvyttömäksi? Silloin me voimme todella edetä siihen, että markkinat tietävät joutuvansa ottamaan riskiä siitä, jos Italia ylivelkaantuu, Kreikka ylivelkaantuu tai Espanja ylivelkaantuu, ja että se maksuosoite ei ole täällä Helsingissä [Puhemies koputtaa] vaan kulloinkin riskin ottaneella sijoittajalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.12 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin, kun me katsomme Euroopan unionin jäsenmaiden talouksia, oleellista siellä kuten myös Suomessa on se, että talous kasvaa, työllisyys paranee. Sitä kautta maiden taloudet ovat vakaammalla pohjalla ja sitä kautta voidaan myös velkakestävyyttä parantaa.

Me edustamme totta kai niitä eduskunnan ottamia kantoja ja linjoja, joita täällä on otettu. Olemme näihin lausumiin perehtyneet ja ilman muuta niitä edistämme Euroopassa. Esimerkiksi kun me katsomme tätä talouspolitiikan kehystä ja tulevia sääntöjä, niin nämä kysymykset ovat siinä keskustelussa esillä. Me haluamme, että jokainen jäsenmaa on kestäväällä taloudellisella tolalla, me haluamme, että jokaisella jäsenmaalla on velkakestävyyttä niin, että kun — ja toivottavasti ei, mutta todennäköisesti kun — tuleviakin kriisejä tulee, niin olisimme yhdessä paremmin varautuneita. Me kyllä olemme nämä huomioineet ja toimimme näiden mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

16.13 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni päälle. Painakaa puolitoista sekuntia, niin se lähtee.

Arvoisa puhemies! Kiitos opastuksesta. — Oikeastaan jatkan tätä edustaja Mykkäsen kysymystä: Olennaistahan on se, mitä tapahtuu tästä eteenpäin. Nämä eduskunnan lausumat, jotka olivat keskeinen osa sitä ratkaisua, minkä eduskunta teki, mielestäni ovat kyllä hyvin lähellä sitä kirjettä, jonka valtiovarainministeri Saarikko allekirjoitti yhdessä mui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

den niin sanottujen nuukien maiden kanssa. Itse käyttäisin niistä kyllä nimitystä ”vastuullisen talouspolitiikan maat”. Mutta minulle on kyllä jäänyt epäselväksi, ja luulen, että aika monelle muullekin, onko koko Suomen hallitus tämän linjauksen takana, ja haluankin nyt kysyä pääministeriltä: onko niin, että koko hallitus on tämän Saarikon lähettämän kirjeen takana ja kunnioittaa myös niitä eduskunnan antamia reunaehtoja sille, että tuo elvytyspäättös aikoinaan tehtiin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.14 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai Suomen hallitus kunnioittaa eduskunnan tekemiä linjauksia kaikessa toiminnassaan. [Eduskunnasta: Entäs se kirje? Ja sitten se kysymykseen vastaus?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.15 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! EU:n elpymispakettia sanottiin poikkeuksellisen ja vakavan koronavirusepidemian ainutkertaiseksi ja toistumattomaksi korjauskeinoksi, kuten pääministerikin äsken puheenvuorossaan, ja siksi tarvittiin yhteisvelkaa, tulonsiirtoja, lahjoituksia. Perussuomalaiset eivät kuitenkaan nielleet tätä syöttiä koronasta ainoana perusteluna. EU:lla nimittäin on taipumuksena edetä velka- ja tulonsiirtounionin suuntaan, vaikka se edelleen virallisesti ei ole Suomen kanta.

Viime viikkoina energiakriisin ja nousevien sähkö- ja kaasulaskujen myötä Euroopasta on alettu kuulla vaatimuksia myös EU-tason tukipaketeista. Samaa sanoo neuvoteltavana oleva EU:n ilmastopaketti — maksujen jakamista ja tulonsiirtoja jäsenmaiden kesken. Kysyn: mikä on hallituksen kanta EU-tulonsiirtoihin ja ylikansalliseen tukipakettiin, [Puhemies koputtaa] mikäli sitä seuraavaksi esitetään ilmastomuutoksen vuoksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.16 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä elpymisvälineestä: Iso osa rahoituksesta kohdennetaan nimenomaisesti ilmastotoimiin, niihin investointeihin, joilla me uudistamme yhteiskuntiamme ilmastollisesti kestäväksi, eli tämä ilmastokokonaisuus on vahvasti sisäänrakennettu [Perussuomalaisten ryhmästä: Vastaisitteko?] tähän elpymisvälineeseen. Siellä on muitakin ehdollisuuksia, muun muassa oikeusvaltioehdollisuus on yksi, ja monia muitakin ehdollisuuksia.

Mutta mitä tulee sitten keskusteluun siitä, olemmeko me kehittämässä unionia ikään kuin tulonsiirtojen suuntaan, niin on kuitenkin hyvä havaita, että tässä monivuotisessa rahoituskehysmenettelyssähän — joka on ollut pitkään käytäntö ja josta me olemme neuvotelleet, joka on itse asiassa isompi kokonaisuus kuin tämä elpymisväline — on kyse siitä, että toiset maat, jotka ovat vauraampia, maksavat enemmän, ja sitten toiset maat, jotka eivät ole vielä niin vauraita, maksavat vähemmän ja saavat enemmän. Perussuomalaiset olivat viime hallituksessa, ja yhtä lailla tuolloinkin toimittiin monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa. Tämä ei ole uusi asia, [Puhemies koputtaa] ja tietenkin voimme aina käydä keskustelua siitä, millä tavalla tätä pitäisi kehittää, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta ei ole sinänsä poikkeuksellista, että EU:ssakin on tämänkaltaisen mekanismi olemassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys lähti perussuomalaisten toimesta siitä, miten näitä elpymispaketin varoja eri maissa Euroopassa käytetään. Vaikka on semmoinen sanonta, että sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistelee, niin en kyllä nyt malta olla muistelematta, että ne rahat, joita edustajat Tavio ja Mäkelä lähettivät Kreikkaan, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] käytettiin pankkien pelastamiseen. [Vasemmalta: Kyllä!] Näitä rahoja ei käytetä pankkien pelastamiseen.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee pienituloisten ja eläkeläisten asemaan ja energiahintoihin, niin mainitut edustajat nostivat energiaveroja samalla kun leikkasivat pienituloisilta ja eläkeläisiltä. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Sen päätöksen mukaan, minkä eduskunta on täällä yhdessä tehnyt, ne reunaehdot ovat hyvin selvät, niin kuin pääministeri on todennut, ja nyt on tärkeää, että Suomi vaikuttaa. Kysyisin eurooppaministeriltä, jolla tiedän olevan hyvät suhteet Saksaan: On hyvä, että tuleva liittokansleri siellä totesi, [Puhemies koputtaa] että ei syytä huoleen, vakaa linja jatkuu. Miten me nyt vaikutamme Saksaan, kun näitä Euroopan uusia sääntöjä muovataan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.18 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomella on jo historialliset ja pitkät, hyvät suhteet Saksaan, ja se on kyllä meille hyvä tilanne nyt, että muodostuvan Saksan hallituksen suhteen voimme käydä kollegoiden kanssa avointa hyvää keskustelua. Toki Saksassahan hallitusneuvottelut ovat vasta alkamassa, emmekä vielä tarkkaan tiedä yksityiskohtia, mutta Saksa jatkaa vakaalla, ennustettavalla, pitkäjänteisellä linjalla. [Välihuutoja oikealta] Saksa ei tule kaikesta päätellen tavoittelemaan perussopimuksiin mitään muutoksia, jolloinkin eurooppalainen talouspolitiikka pysynee sen kaltaisena, mitä Suomikin ja eduskunnan lausumat siltä edellyttävät.

Mutta se, mikä on erityisen ilahduttavaa, on se, että Saksassa vaaditaan myös tämän eurooppalaisen ohjausjakson parempaa toimeenpanoa, ja se tuo mukaan sen ehdollisuuden, mistä ministeri Saarikkokin täällä aiemmin puhui. Eli kun elpymisvälinettä toimeenpannaan, kahdesti vuodessa tulemme neuvostossa käymään lävitse, millä tavalla nämä rahat kohdistuvat niihin oikeisiin rakenneuudistuksiin, digitalisaatioon ja ilmastomuutoksen vastaisiin toimiin, [Puhemies koputtaa] ja mikäli uudistukset eivät etene, rahoitus voidaan katkaista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

16.19 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tervehdin suurella ilolla valtiovarainministerin kirjettä yhdessä vastuullisen talouspolitiikan maiden kanssa. Se on nimittäin suunnilleen sama ryhmä, joka viime kaudella tunsin nimen hansaryhmä, ja se oli meidän tärkein viiteryhmämme. Kuten entinen pääministeri Lipponenkin on todennut, Suomen kannattaa hakea asiakohtaisesti liittolaisia, ja tässä on kyse juuri siitä: hakea liittolaisia vastuullisen talouspolitiikan linjoille. Mutta nyt ei voi välttyä siltä vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

kutelmalta, että hallituksen sisällä on tästä erimielisyyttä. SDP:n eduskuntaryhmästä arvovaltainenkin edustaja arvosteli kovin sanoin valtiovarainministerin kirjettä. Kyllä eduskunnan nyt pitäisi saada tietää, onko, pääministeri, teidän tukenne tällä valtiovarainministerin kirjeellä. Oletteko te samaa mieltä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, me keskustelimme valtiovarainministeri Saarikon kanssa tästä kirjeestä etukäteisesti, ja valtiovarainministerillä on minun tukeni, kun hän toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.21 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä vaiheessa on ehkä vielä vaikea arvioida sitä, kenen ansiota tai syytä on se, että talous kasvaa nyt kovaa vauhtia, mutta uskottavaa on ehkä myöskin se, että kun maat ovat voimakkaasti elvyttäneet ja antaneet merkkiä markkinoille, niin se on jollakin tavalla vaikuttanut myös siihen, että silloin yritykset uskaltavat toimia ja myöskin luottavat siihen, että poliittiset päätökset johtavat lopulta siihen, että heidän toimintansa ei vaarannu ainakaan äkkiseltään.

Toinen asia, arvoisa puhemies, on sitten tämä kirje. Tervehdin ilolla sitä, että hallitus yhtyi tähän seitsemän maan joukkoon ja otti kantaa velkakuriin — tai kuten edustaja Satonen hyvin kuvasi, oli vastuullisten joukossa — ja tämä on itse asiassa laajempi kuin se silloinen Orpon viittaama hansaryhmä. Tässä on nyt se kohta, missä Suomen pitää pystyä vaikuttamaan siihen, mistä me löydämme lisää niitä vastuullisia maita, jotka jakavat tällaisen samankaltaisen ajattelun kuin me. Miten, hallitus, te huolehditte tästä ennakkovaikuttamisesta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.22 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajan kysymyksen alkuosaan: On juuri niin, että tällä taloutta uudistavalla pakeilla on ollut myös luottamusta lisäävä vaikutus, ja se on ollut myös keskeisenä vaikuttimena siinä, että talous on toipunut ennätyksellisen nopeasti. Se on ikään kuin luonut liikettä talouteen. En panisi mitenkään vähän merkille sitä, miten vahva luottamus Suomessa, pelkästään jo Suomessa, teollisuudella, palvelualoilla ja kotitalouksilla on tällä hetkellä talouteen. Silläkin on merkitystä, että kasvusta tulee kestävä ja pitkäjänteistä.

Mitä tulee vaikuttamistyöhön, tähän finanssipolitiikan säännöstöön, vakaus- ja kasvusopimuksen jatkoon, se työ ja keskustelu on eurooppalaisissa pöydissä vasta aluillaan. Muistutan, että siihenkin tehtävät muutokset vaativat yksimielisyyttä EU:n tasolla. Se tulee tarkoittamaan, että aivan radikaalit suunnanmuutokset [Puhemies koputtaa] vaatisivat kyllä varmastikin vuosien työn. Viitataan myös siihen Suomen peruskantaan: perussopimuksia [Puhemies: Kiitoksia!] ei haluta avata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

16.23 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri sanoi vähän aikaisemmin, jos kuulin oikein, että EU tulee edellyttämään tarkkaa seurantaakin siitä, miten tukimiljardeja käytetään. Haluaisin — ja uskon, että myös kaikki veronmaksajat haluavat — tietää, mikä on se mekanismi ja mitkä ovat ne mahdolliset sanktiot, mikäli todetaan, että joku jäsenmaa käyttää saamiensa tukimiljardeja väärin. Mikä on se EU:n mekanismi ja Suomen työkalu tässä tilanteessa, jos todetaan, että miljardeja on käytetty väärin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.24 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näiden ohjelmien käsittely on hyvin huolellista. Niistä komissio antaa oman lausuntonsa, kuten nyt viimeksi kuluneella viikolla Suomen ohjelmasta, ja sen jälkeen neuvosto käsittelee niiden toimeenpanon. Yksikään ohjelma ei lähe liikkeelle ennen kuin ministerineuvosto on antanut toimeenpanolle luvan. Sen jälkeen ohjelmaa ryhdytään toteuttamaan siten, että kaksi kertaa vuodessa neuvosto saa arvion siitä, eteneekö se suunnitelma nyt niitten askelmerkkien mukaan, minkä jäsenmaa on toiselle jäsenmaalle luvannut. Jos näitä etappeja ei saavuteta, niin sanottuja ”milestoneseja”, niin tällöin voi yksikin jäsenmaa vaatia sitä, että asia otetaan Eurooppa-neuvoston käsittelyyn, jossa päämiehet sitten yksimielisesti tästä asiasta keskustelevat. Tämä mahdollisuus elpymisrahaston toimeenpanossa on poikkeuksellisen vahva, ja sen lisäksi on vielä mahdollisuutta liittyen oikeusvaltioperiaatteeseen, jota pidän erityisen tärkeänä. Oikeusvaltioperiaatteiden noudattaminen on koko unionin perusta, ja meillä on olemassa asetusmekanismi, joka antaa edellytykset sille, että jos [Puhemies koputtaa] jonkun maan oikeusvaltiotilanne on niin heikko, [Puhemies huomauttaa ajasta] niin rahoitus voidaan myös jäädyttää tai jopa vetää pois.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kari, Emma.

16.25 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten hallituksen suusta on useasti nyt todettu, tämä elpymisväline on ainutkertainen ja vastuu on rajattu, ja kyllä vientivetoisen maan etu on, että koko talousalueen talous toipuu samaan aikaan. Tämä on meidän taloutemme elinehto.

Se, mistä Suomi on nyt saanut erityisesti kiitosta, on tämä vihreän siirtymän paketti. [Oikealta: Tulonsiirto!] Tämä vihreä siirtymä on se, jonka avulla me uudistamme meidän taloutta ilmastokestäväksi ja luomme niistä kestävästä kasvun mahdollisuuksia, koska tulevaisuudessa tässä maailmanajassa tulevat pärjäämään juuri ne maat ja juuri ne yritykset, jotka pystyvät tarjoamaan ratkaisuja ilmastokriisin torjuntaan. Sen takia kysyisinkin hallitukselta: millä tavoin tämän paketin avulla nyt vauhditetaan ilmastokestävää kasvua, ja mikä vaikutus tällä on meidän teollisuuden kilpailukyvyille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.26 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä todellakin edustajan mainitsemalla tavalla Suomen osalta kohdistuu vahvasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

vihreään siirtymään, siis sellaisiin toimenpiteisiin, joilla yhteiskuntamme hyvät asiat toteutuvat jatkossakin mutta ilmastollisesti kestävästi. Tämä kaikki näkyy jo ensi vuoden budjetin osana.

Muutamia käytännön asioita esiin nostan, koska vihreä siirtymä voi olla hiukan yleisen tason käsite: Se tarkoittaa esimerkiksi lisäystä energiatukiin, joilla tuetaan energiainvestointi- ja -infrahankkeita, jotka puolestaan vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä ja tukevat hiilineutraaliustavoitteita. Yritykset voivat hakea tukea uusille, ympäristöystävällisille energiaratkaisuille, vaikkapa vetypohjaisille keksinnöille. Lisäksi tästä kohdennetaan rahaa öljystä luopumisen avustuksiin pientaloille, kunnille, seurakunnille ja yhdistyksille, ja myös sähköautojen latausinfraverkkoon ja kaasutankkausverkkoon ehdotetaan miljoonia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä alkuperäisen kysymyksen esittäjälle, edustaja Mäkelälle, vastauspuheenvuoron. Olkaa hyvä.

16.27 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:sta on sanottu, että se on sellaista sääntöperäistä yhteistyötä, joka ei perustu sääntöihin, ja tämä käy toteen tämän elvytyspaketin kanssa. Johan tämä, mihin näitä rahoja käytetään, kertoo selvästi siitä, että eihän se mihinkään sääntöihin perustu. Jos paketin pitäisi elvyttää koronan haittavaikutuksia, siitä kärsittyjä vahinkoja, niin millä tavalla se liittyy ilmastoon tai vihreisiin siirtymiin? Ei yhtään millään tavalla. Tämä vihreä siirtymä muutenkin tuntuu tarkoittavan käytännössä sitä, että työpaikat siirtyvät Suomesta Eurooppaan ja muihin maihin. Eli se on se meidän vihreä siirtymämme.

Mutta en kuullut vastausta pääministeriltä enkä valtiovarainministeriltä aiempaan edustaja Tavion esittämään kysymykseen: paljonko Suomessa näistä elvytyspaketin rahoista — siitä kaikesta melkein 7 miljardista, mitä siihen suomalaiset laittavat rahaa — tulee pienituloisille ja eläkeläisille tai, jos helpotan kysymystä, ylipäänsä kansalaisten ostovoiman parantamiseen tai elämisen kustannusten alentamiseen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.28 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiemmin tässä keskustelussa puhuttiin Suomen saannosta tästä varsinaisesta elpymis- ja palautumistukivälineestä. Siitä tulemme saamaan arvioiden mukaan 2,1 miljardia euroa, ja se tarkentuu vielä ensi vuoden aikana, mutta se ei ole se koko elpymisrahaston saanto, mitä Suomeen tulee. Me tulemme tästä rahastosta saamaan myös muun muassa maaseudun kehittämiseen, mikä tuo tähän merkittävän lisärahoituksen. Samoin niin sanottuun oikeudenmukaisen siirtymän rahoitukseen tulemme saamaan, ja esimerkiksi yliopistoille ja tutkimuslaitoksille tärkeään Horisontti-ohjelmaankin tulemme saamaan tästä koko elpymisvälineestä rahoitusta, [Oikealta: Ei vastattu lainkaan itse kysymykseen!] jolloinkin se Suomen saanto nousee kokonaisuudessaan lähelle 3:a miljardia — 2,9 miljardia taitaa olla tämän hetken arvio, mutta se tarkentuu ensi vuoden aikana, aivan kuten pääministeri aiemmin tässä kuvaili tätä laskentamenettelyä.

Lopultakin ajankohta tämän uudistus- ja investointipaketin käynnistymiselle on aika hyvä. Sehän aikanaan silloin, kun se päätettiin, jo rauhoitti markkinoita. Sen jälkeen jäsenvaltiot elvyttivät todella paljon kansallisin toimin, ja nyt kansallisia toimia vedetään kiinni. Ensi vuoden aikana tämä elpymisväline alkaa vaikuttaa, [Puhemies koputtaa] ja se saattaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

estää talouskasvun hiljentymistä juuri sillä oikealla hetkellä, [Puhemies: Kiitos!] kun pitää huolehtia siitä, että investoinnit myös jatkuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän asiaan varmaan liittyy vielä paljon puheenvuoroja, mutta totean, että tällä erää tämä kysymys on loppuun käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.